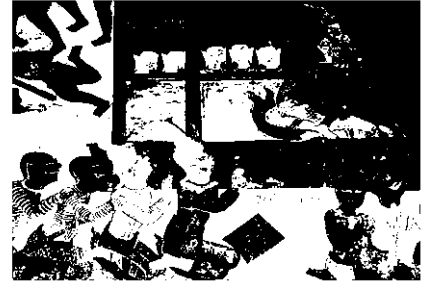

ตุ่มโฮม-โรมแนม สื่อพื้นบ้านอีสาน

ซูปแต้ม ภาพเขียนโบราณที่วัดคงมิ่ง

สื่อพื้นบ้านเป็นสื่อที่มีชีวิต เป็นการเชื่อมต่อภูมิปัญญาของคนหลายรุ่น หลากวัย และหลายพื้นที่เข้าไว้ด้วยกันอย่างลงตัว ที่สำคัญคือสร้างความใกล้ชิด และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนนั้นๆ ทั้งยังสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นับวันจะเลือนหาย ผ่านในรูปแบบ

เยาวชนสื่อพื้นบ้านเพลงโคราช

มหาวิทยาลัยมหิดล ร่วมกันจัดขึ้นตามโครงการขับเคลื่อนสื่อพื้นบ้าน เพื่อสุขภาวะเยาวชน ครั้งนี้เป็นการรวบรวมเอาสื่อพื้นบ้านอีสานมากถึง 11 กลุ่ม จาก 8 จังหวัด ประกอบด้วย

นักแสดงเยาวชนจากกลุ่มต่างๆ ในอีสาน

แบบการแสดง การละเล่น ภาพวาด และสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ

ตั้งในงานมหกรรม "ตุ่มโฮม โรมแนม ซูปแต้มศิลป์ ดินอีสาน" ที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย

บายศรีสู่ขวัญนักแสดง

รศ.ดวงพร คำบุญวัฒน์

คณบดีราชธานี ศรีตะเกษ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด นครราชสีมา สุรินทร์ นครพนม และบุรีรัมย์ โดยเปิดการแสดงที่วัดโพธาราม หรือวัดบ้านคงมิ่ง ต.คงมิ่ง อ.นาหว้า จ.มหาสารคาม

คำว่า "ตุ่มโฮม"

กันตริมวัยใส เยาวชนจากสุรินทร์

เป็นภาษาถิ่นอีสาน หมายถึง การมาร่วมกัน ส่วนคำว่า "โรมแนม" เป็นภาษาถิ่นโคราช หมายถึง การมาดูของดี และคำว่า "ซูปแต้ม" ก็คือภาพวาด นั่นเอง

□ ต่อจากหน้า 5

ตุ่มโฮม-โรมแนม สื่อพื้นบ้านอีสาน

รศ.ดวงพร คำบุญรัตน์ ผอ.สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย กล่าวถึงที่มาของงานครั้งนี้ว่า เริ่มต้นเมื่อประมาณ 2 ปีที่แล้ว เพื่อหวังให้สื่อพื้นบ้านที่มีอยู่มากมายในสังคมไทย กลับมามีบทบาทเป็นเครื่องมือสื่อสารภายในสังคมระดับชุมชน

โดยเฉพาะเยาวชน ที่จะได้เรียนรู้สื่อพื้นบ้านในชุมชนของตัวเอง ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ช่องว่างระหว่างผู้สูงอายุและเด็กรุ่นใหม่แคบลง รวมถึงคนในชุมชนก็ได้พบกัน และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน

ตุ่มเสื้อผ้า และสิ่งของทำมือ

นอกจากนี้ ยังสร้างเครือข่ายคนทำงานสื่อพื้นบ้าน ที่จะได้มาพบและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ด้วยการนำสื่อพื้นบ้านของแต่ละพื้นที่มาวัดกัน โดยเฉพาะงานนี้ที่กลุ่มสื่อพื้นบ้านภาคอีสาน 11 กลุ่ม จาก 8 จังหวัด มาอยู่ร่วมกัน 2 วัน

“สิ่งที่ได้ทำร่วมกันคือ เยาวชนจะเป็นพระเอกนางเอกของงาน โดยนำสื่อของตัวเองมาวัดกัน มีพ่อครู แม่ครูมาเป็นกำลังใจ เด็กๆ จึงจะได้อ่านอกจากสื่อของตัวเองแล้ว ก็ยังมีสื่อของคนอื่นด้วย เหมือนกัน จึงจะได้เข้าใจความหลากหลายด้วย และเห็นความงามในความหลากหลาย ความแตกต่าง เยาวชนจะจดจำ และไม่ละเลยคุณค่าอันงดงามที่ชุมชนมี” รศ.ดวงพร กล่าว

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ำเปิดงาน

ก่อนเปิดฉากการแสดง เริ่มด้วยพิธีไหว้ครู และบาชศรีสู่ขวัญให้แก่คณะนักแสดง นักเรียน และนักศึกษาที่เป็นเยาวชนรุ่นใหม่ของภาคอีสานร่วมร้อยชีวิต เข้าร่วมพิธี

หลังจากนั้นตั้งขบวนแห่กลองยาว “ตุ่งชัยพื้นบ้าน สืบสาน สร้างสรรค์ สุข” ของกลุ่มนักแสดงเยาวชน เคลื่อนเข้ามาภายในวัด

ชาวบ้านโดยรอบที่มารอการแสดงตั้งแต่ช่วงเย็น ชมเวลาด้วยการเดินเลือกซื้อเสื้อผ้า ย่างทำมือ กระเป๋ามีลวดลาย ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากอุปเต้ม ภาพเขียนโบราณในลิม หรือโบสถ์ของชาวอีสาน ของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาศิลปกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผ้าทอมือ จากโครงการผ้าต่อต่อจากแม่ หัตถกรรมสร้างสรรค์ จากกลุ่มลูกหมากถึงกลุ่มช่อหมาก อ.เมือง จ.นครราชสีมา

แสดงอาทิตย์ดับขอบฟ้า ไฟนีออนเวทีใหญ่

การแสดงพื้นเมืองใส่ทั้งบั้ง
แห่งบ้านโพนจาน จ.นครพนม

หนังสือท้อ ของเยาวชนบ้านดงบัง

เปิดเริ่มการแสดง โดยเยาวชนสร้างสรรค์ สื่อพื้นบ้าน เพลงโคราช จนครราชสีมา ที่สมาคมเพลงโคราช จัดกิจกรรมให้เยาวชนรุ่นใหม่ 6 โรงเรียน มาเรียนตอกกลอง ขับร้อง เพลงโคราช ที่ทั้งท่วงทำนองถอดมาจากต้นแบบอย่างไม่คิดเพี้ยน แต่ประยุกต์เนื้อเพลงให้เข้ากับยุคสมัย เกี่ยวกับการฉรมรงค์ลด ละ เลิกบุหรี สุรา

ต่อด้วยการแสดงที่ชนนักแสดงมาแน่นทั้ง 3 เวที ทั้งโขนกลางและหมอลำ จากโครงการเยาวชนสืบทอดสื่อภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านอีสาน อ.พิบูลมังสาหาร จ.อุบลราชธานี

หนังสือท้ออีสาน หรือ “หนังสือท้อ” จากคณะเพชรอีสาน เยาวชนจาก อ.โพธิ์ศรีสุวรรณ

กินพานเลงก่อนเริ่มการแสดง

จ.มหาสารคาม หมอลำท้องถิ่นเยาวชนทุ่งกุลาลอ.สุวรรณภูมิ จ.ร้อยเอ็ด

โครงการแลกเปลี่ยนพื้นบ้านสุรินทร์ อ.เขวาสินรินทร์ จ.สุรินทร์ ละครุ่นร่วมสมัยจากอุปเต้ม จ.มหาสารคาม การแสดงพื้นเมืองใส่ทั้งบั้ง ชาวไทโส้แห่งบ้านโพนจาน จ.นครพนม

ในสวนเวทีย่อยก็ไม่หนีหน้าเวทีใหญ่ เป็น “กันตริมวัยใส” จากเยาวชน อ.เมือง จ.สุรินทร์ ที่มีดนตรีสนุก เราใจผู้ชม ให้รำไปกับท่วงทำนองของซอคู่ และกลองกันตริม พร้อมกับเนื้อหาของเพลงที่เน้นสุขภาวะของเยาวชน

งานจบลงด้วยรอยยิ้มทั้งของนักแสดงตัวน้อยผู้ใหญ่ที่นั่งชมมีความสุข ระคนความเสียดายว่าเมื่อไหร่จะมีอีก เพราะได้บรรดาสเปี่ยมด้วยสุขภาวะ ทั้งยังสืบสานภูมิปัญญา และการละเล่นท้องถิ่น เป็นสื่อที่เข้าถึงชุมชนได้อย่างแท้จริง

จิรพงศ์ เกิดเรณู